

**ევროკავშირის თავდაცვისა და უსაფრთხოების პოლიტიკის
ძირითადი მახასიათებლები დღევანდელი რეალობის
გათვალისწინებით**

აბსტრაქტი

კვლევის ძირითადი მიზანია ევროკავშირის თავდაცვისა და უსაფრთხოების პოლიტიკის, ასევე, აღნიშნულ სფეროში გადანაცვლებების მიღების ინსტრუმენტებისა და პროცესების ანალიზი. ისტორიულ კონტექსტშია წარმოდგენილი მოსაზრებები იმის შესახებ, თუ როგორ აყალიბებდნენ ევროპელები თავდაცვისა და უსაფრთხოების პოლიტიკას. გარდა ამისა, დეტალურად არის გაანალიზებული რამდენიმე ის ძირითადი ისტორიული მოვლენა, რომლებმაც მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანეს ევროკავშირის საერთო თავდაცვისა და უსაფრთხოების პოლიტიკის განვითარებაში, ასევე, აღნიშნული ორგანიზაციის ისტორიასა და მის საქმიანობაში. ნაშრომში განხილულია ევროპის თავდაცვისა და უსაფრთხოების პოლიტიკის ისტორია, მიზნები და ამოცანები, გლობალური უსაფრთხოების სტრატეგია, საგარეო ურთიერთობებისა და უსაფრთხოების პოლიტიკა, ასევე, ევროპის უსაფრთხოებისა და თავდაცვის პოლიტიკის არსი, საფრთხეები და ევროკავშირის ჩართულობა უსაფრთხოების სექტორის რამდენიმე სფეროში.

კვლევის სამეცნიერო სიახლეა სამეცნიერო-მეთოდოლოგიური საფუძვლების ახლებურად გააზრება და ევროკავშირის თავდაცვისა და უსაფრთხოების პოლიტიკის განვითარების ისტორიის სიღრმისეული შესწავლა, ასევე, მოცემულ სფეროში და თანამედროვე პერიოდში ორგანიზაციის ძირითადი პრიორიტეტების დეტალური ანალიზი.

საკვანძო სიტყვები: ევროკავშირი, თავდაცვა, უსაფრთხოება, კრიზისების მართვა, საგარეო პოლიტიკა

გამოყენებული ლიტერატურის ნუსხა

1. Bossuyt F., 2007. An economic giant, political dwarf, and military worm? Draft paper prepared for the 4th ECPR General Conference. Panel “EU foreign policy”, NPN06, section 42, available at : <https://biblio.ugent.be/publication/691844/file/761630.pdf>.
2. CVCE, 1999. Cologne European Council Declaration on the common policy on security and defense, available at: https://www.cvce.eu/en/obj/cologne_european_council_declaration_on_the_common_policy_on_security_and_defence_4_june_1999-en-ee393bf3-d96f-46b8-8897-15546a0e1c0d.html#:~:text=In%20its%20'Declaration%20on%20strengthening,the%20area%20of%20the%20'Petersberg.
3. CVCE, 2008. Franco-British St. Malo Declaration (4 December 1998), available at: https://www.cvce.eu/content/publication/2008/3/31/f3cd16fb-fc37-4d52-936f-c8e9bc80f24f/publishable_en.pdf.
4. European Commission, 2017. A European Defence Fund: €5.5 billion per year to boost Europe's defense capabilities, available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_17_1508.
5. European Commission, 2022. Paris Agreement, available at: https://ec.europa.eu/clima/eu-action/international-action-climate-change/climate-negotiations/paris-agreement_en.

¹ შავი ზღვის საერთაშორისო უნივერსიტეტის პროფესორი, თბილისი, საქართველო, ელექტრონული ფოსტა: nchitadze@ibsu.edu.ge

6. European Commission, 2020. What does the Commission do?, available at: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/european-commission_en.
7. European Council. 2017. EU defense cooperation: Council establishes a Military Planning and Conduct Capability (MPCC), available at: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/08/military-mpcc-planning-conduct-capability/>.
8. European Council, 2009. European Security Strategy: A Secure Europe in a Better World, available at: <https://www.consilium.europa.eu/en/documents-publications/publications/european-security-strategy-secure-europe-better-world/#:~:text=The%20European%20Council%20adopted%20the,based%20on%20our%20core%20values.>
9. European Council, 2021. Permanent Structured Cooperation (PESCO). EU defense cooperation: Council launches the 4th wave of new PESCO projects, available at: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/11/16/eu-defence-cooperation-council-launches-the-4th-wave-of-new-pesco-projects/>.
10. European Parliament, 2020. European Union Treaty, available at: <https://www.europarl.europa.eu>.
11. European Parliament, 2022. Single European Act, available at: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/single-european-act>.
12. European Parliament, 2022. Treaty of Rome, available at: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-rome>.
13. European Union, 2020. EU, External Action, available at: <https://eeas.europa.eu>.
14. German Council on Foreign Relations, 2023. European Defense in A New Age (#EDINA), available at: <https://dgap.org/en/research/publications/european-defense-new-age-edina>.
15. Hill C., Smith, K. E. 2003. European Foreign Policy: Key Documents. Routledge.
16. Keukeleire S. Delreux T. 2021. The Foreign Policy of the European Union. New York: Palgrave Macmillan.
17. NATO, 2006. NATO-EU Relations. NATO Department of Public Information.
18. Quencez M.; Besch S. 2020. The Challenges Ahead for EU Defense Cooperation. German Marshall Fund of the United States.
19. Solana J. 2009. EUROPEAN SECURITY STRATEGY EN A SECURE EUROPE IN A BETTER WORLD, available at: <https://www.consilium.europa.eu/media/30823/qc7809568enc.pdf>.
20. Techau J. 2012. Strategic Europe. Washington, Carnegie Europe.
21. Turunen T., & Legrand J. 2018. Foreign policy: aims, instruments, and achievements, available at: https://www.researchgate.net/publication/333532631_European_Border_Conflicts_Failures_and_Inabilities_of_EU_Foreign_and_Security_Policy.
22. Webber M. 2011. The Common Security and Defence Policy in a multilateral world. In: Koutrakos, P. European Foreign Policy – Legal and Political Perspectives. Cheltenham: Edward Elgar.
23. აკობია ე. 2006. ევროპის საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკა და ინსტრუმენტები, საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო კვლევის ფონდი. ევროკავშირის პოლიტიკა და ინსტიტუტები.
24. გაბრიჩიძე გ. 2012. ევროპული კავშირის სამართალი. ევროპული და შედარებითი სამართლის ინსტიტუტი.
25. ევროკავშირის სადამკვირვებლო მისია საქართველოში, 2022. რა არის ევროკავშირის საგარეო პოლიტიკა. ხელმისაწვდომია: https://www.eumm.eu/ge/eu_in_georgia/what_is_eu_foreign_policy.
26. ზურაბიშვილი თ. 2016. ევროკავშირის საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის გლობალური სტრატეგია და საქართველო. საქართველოს პოლიტიკის ინსტიტუტი.
27. კაპანაძე ს. 2006. ევროკავშირის პოლიტიკა. თბილისი.სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრი.
28. მირიანაშვილი გ. 2015. ევროპული კავშირის სამართლებრივი ცნობარი. ხელმისაწვდომია: https://www.academia.edu/39084489/ევროპული_კავშირის_წევრი_სახელმწიფოებისა_და_საქართველოს_სამართლოებს_შორის_სისხლის_სამართლის_საკითხებზე_თანამშრომლობის_ფარგლები_ასოცირების_შესახებ_შეთანხმების_მიხედვით.
29. საინფორმაციო ცენტრი ნატო-სა და ევროკავშირის შესახებ, 2022. ლისაბონის ხელშეკრულება. ხელმისაწვდომია: <https://old.infocenter.gov.ge/45-struqtura.html>.

30. საინფორმაციო ცენტრი ნატოსა და ევროკავშირის შესახებ, 2020. საქართველო-ევროკავშირის ურთიერთობები. ხელმისაწვდომია:<http://infocenter.gov.ge/45-structura.html>.
31. ჩიტაძე, ნიკა. 2011. გეოპოლიტიკა. გამომცემლობა უნივერსალი.
32. Буторина О. 2011. Европейская интеграция. ИНСТИТУТ ЕВРОПЫ РАН.